

Wegwijzers in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

58. God maakt Samuël profeet en straft Eli en Israël

Bijbelgedeelte: 1 Samuël 2:11-4:22

Gods werk aan het geestelijk herstel van Israël

Elkana ging weer met zijn familie naar huis, maar Samuël bleef in Silo, onder toezicht van Eli. Daaruit spreekt een groot vertrouwen van Hanna in de HEER, want Eli en zijn zonen hadden een slechte naam. Hanna nam elk jaar, als zij in Silo hun offer kwamen brengen, een nieuw kleed voor Samuël mee. Eli zegende haar man dan met de woorden: 'Dat de HEER u bij deze vrouw nog andere kinderen mag geven, in plaats van de jongen die zij aan de HEER heeft afgestaan'. En de HEER gaf Hanna inderdaad nog drie zonen en twee dochters. Hierna verdwijnen Elkana en zijn familie uit beeld, en is de aandacht gericht op Samuël en zijn werk voor de HEER en Israël. En dat werk was hoognodig.

Het boek Rechters eindigde met de woorden: 'In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was'. Het boek Samuël laat zien dat God wilde dat Israël, voordat Hij het een koning gaf, deed wat goed was in Zijn ogen.

Eli en zijn zonen

Het eerste probleem was het hogepriesterschap van Eli en het priesterschap van zijn zonen Hofni en Pinehas. Van die twee staat geschreven: 'zij waren een stel afpersers. Ze trokken zich niets van de HEER aan en maakten misbruik van de rechten die aan het priesterschap verbonden zijn'. Als voorbeeld wordt genoemd dat zij, wanneer het offervlees was gekookt, eerst een deel voor zichzelf opeisten. Alle Israëlieten die in Silo hun offer kwamen brengen, waren daar het slachtoffer van. Soms was het nog erger: dan stuurden ze een offerdienaar die een rauw stuk vlees kwam halen, omdat de heren geen zin hadden in gestoofd maar in geroosterd vlees. En als de offeraar dat niet wilde geven, omdat eerst het offer gebracht moest zijn, dan dreigden ze met geweld. 'De HEER nam het wangedrag van Eli's zonen zeer hoog op; ze toonden geen eerbied voor de gaven die de HEER toekwamen'. En zo waren er meer slechte dingen die zij deden. Hun vader Eli, die op hoge leeftijd was gekomen, hoorde wat zijn zoons allemaal de-

den, maar had niet echt de wil er iets aan te doen. Hij sprak ze er wel op aan, en waarschuwde: 'wanneer mensen zondigen tegen de HEER, wie zal dan voor hen pleiten?', maar zij weigerden naar hun vader te luisteren. Eli had ook weinig méér te zeggen, want hij was medeschuldig aan wat zijn zoons deden, omdat hij ook at van het vlees dat zij de mensen afpersten, terwijl hij wist waar het vandaan kwam. De HEER stuurde hem daarom een profeet met een ernstige boodschap. Dat was een bijzonderheid, want er spraken in die tijd bijna geen profeten, en de HEER gaf geen visioenen of dromen aan de zieners, omdat het volk Hem ontrouw was. De profeet herinnerde Eli eraan dat de HEER Aäron en zijn zonen had gekozen om hogepriester te zijn. Eli stamde van hen af, en had zo het grote voorrecht gekregen dienst te mogen doen in het heiligdom, waar verder geen mens mocht komen. Ook had hij het voorrecht dat hij een deel kreeg van de offers van de Israëlieten, zodat hij te eten had. Maar nu deden hij en zijn zoons zich te goed aan wat niet voor hen bedoeld was, maar de HEER geofferd had moeten worden. 'Kennelijk vindt je je zonen belangrijker dan Mij [de HEER], want je mest jezelf vet door steeds het beste deel op te eisen van de offers die Mijn volk Israël Mij [de HEER, niet de hogepriester] brengt'. God had wel beloofd dat de priesterlijn waartoe Eli behoorde Hem altijd zou dienen, maar daar kwam Hij nu van terug; want, zei de HEER, 'Wie Mij hoogachten acht Ik hoog, maar verachtelijk zijn zij die Mij verachten'. De HEER maakte bekend dat Hij Eli en zijn familie zou straffen voor hun wandaden: geen van zijn zonen of naaste familieleden zou hem opvolgen: geen van zijn zonen zou oud worden, en als bewijs daarvan zouden Hofni en Pinehas op één dag sterven. In plaats van Eli en zijn zonen ging de HEER een ander als priester aanstellen, die de dienst voor de HEER zou doen zoals het behoort. Wat hij nu hoorde zou Eli de rest van zijn levensdagen veel verdriet geven, want er was voor hem niets meer om voor te leven: 'Je ogen zullen dof worden van verdriet en je leven zal alle glans verliezen'. En inderdaad kreeg hij staar, tot hij op het laatst helemaal blind was.

Tussen hen en al hun slechtheid groeide Samuël op. Hij deed daar niet aan mee, maar diende de HEER. Er staat van hem geschreven: 'Hij was zeer geliefd, zowel bij de HEER als bij het volk'. Opnieuw kunnen we denken aan wat van Salomo werd gezegd, en nog meer van Jezus Christus: 'Hij kwam steeds meer in de gunst bij God en de mensen'; en God noemde Hem: 'Mijn Zoon, de Geliefde'.

De HEER spreekt tot Samuël en maakt hem Zijn profeet

Op een nacht, toen hij en Eli sliepen, werd Samuël wakker van een stem die zijn naam riep: 'Samuël! Samuël!' Het was de HEER, maar Samuël dacht dat het Eli was, want de HEER had nog niet eerder iets tot hem gezegd. Samuël riep 'Ja' terwijl hij snel naar Eli liep. 'Hier ben ik. U hebt me toch geroepen?' Maar Eli zei: 'Ik heb je niet geroepen. Ga maar slapen'. Dat gebeur-

de drie keer achter elkaar. Toen begreep Eli dat de HEER Samuël riep, en zei: Ga maar weer slapen. Wanneer je wordt geroepen, moet je antwoorden: Spreek, HEER, Uw dienaar luistert'. Samuël ging weer slapen. Weer werd hij wakker van de stem die hem riep, en hij zei wat Eli hem had opgedragen. De HEER maakte Samuël toen tot Zijn boodschapper, profeet. Hij kreeg een boodschap die hij moest doorgeven aan Eli. Dat was geen fijne boodschap, en hij zag er heel erg tegenop om die Eli te gaan vertellen. De volgende morgen deed hij wat hij altijd als eerste deed: de deuren van het heiligdom opendoen. Maar Eli riep

hem: 'Samuël, mijn jongen, kom eens hier! ... Wat heeft Hij tegen je gezegd? Probeer het niet voor me te verbergen. God mag met je doen wat Hij wil, als je ook maar iets achterhoudt van wat Hij tegen je heeft gezegd!'. En Samuël vertelde hem toen alles wat de HEER hem had gezegd:

'Let op! Ik ga in Israël iets doen waarvan iedere Israëliet zo zal opkijken dat hij zijn oren niet geloven kan! Als die tijd aanbreekt zal Ik werkelijk alles doen wat Ik Eli en zijn familie heb voorspeld. Ik heb hem aangekondigd dat Ik vastbesloten ben hem en zijn familie de straf te geven die zij verdienen, omdat zijn zonen zich zo slecht gedragen. Eli wist dat zij God minachtten, maar hij heeft er niets tegen gedaan. Geen enkel offer is genoeg voor zo'n grote zonde'.

Eli reageerde heel gelaten: 'Hij is de HEER. Laat Hij doen wat Hij het beste vindt'. Samuël groeide verder op. De HEER gaf hem meer boodschappen, want er staat: 'De HEER stond hem bij en bracht alles in vervulling wat hij had voorspeld'. Daarom wisten de mensen dat Samuël een profeet van de HEER was, en zij kwamen uit het gehele land naar het heiligdom om te horen wat de HEER tot Samuël had gezegd.

De gebeurtenis die niet te geloven was, zo erg

Niet lang daarna trokken de Filistijnen op tegen Israël. In de strijd werd Israël verslagen, waarbij het 4000 man verloor. De Israëlieten waren verbijsterd, en vroegen zich af of de HEER niet met hen was. Maar niemand vroeg zich af waarom dat zo was, terwijl het antwoord daarop net zo voor de hand

lag: de HEER was niet met Zijn volk als het Hem ongehoorzaam was. Iemand stelde voor de ark van het verbond naar het legerkamp te halen, 'want dan zal de HEER in ons midden zijn en ons bevrijden uit de greep van onze vijanden'. Ze haalden de ark, en barstten uit in groot gejuich. Hofni en Pinehas waren meegekomen. Toen de Filistijnen hoorden dat de ark er was, 'werden ze bang en zeiden: Hun God is naar het legerkamp gekomen. Het ziet er slecht voor ons uit! ... Wie redt ons uit de greep van die machtige God? Het is dezelfde God Die de Egyptenaren in de woestijn met allerlei plagen heeft getroffen'. Dus het was na al die tijd nog altijd bekend wat de HEER voor Israël had gedaan, om hen te bevrijden van de Egyptenaren door hun macht te breken. Maar niets doen was geen mogelijkheid: dan zouden ze zeker slaven van de Israëlieten worden. Wanneer ze vochten was er nog een kans... In de strijd die volgde werd Israël in de pan gehakt: er kwam dertigduizend man om en de rest van het leger vluchtte. 'De ark werd buitgemaakt en Hofni en Pinehas, de beide zonen van Eli, vonden de dood'.

Een boodschapper ging dit bericht naar de inwoners van Silo brengen. Toen zij alles gehoord hadden, begonnen ze te jammeren en te schreeuwen. Eli hoorde wel geschreeuw, maar had het bericht niet gehoord. Hij

vroeg wat er aan de hand was, en de boodschapper kwam het hem ook vertellen. Je denkt misschien dat de dood van zijn zonen de grote schok was, maar hij wist dat dit zou gebeuren. Het zou ook niet het bericht zijn waarvan iedere Israëliet zou opkijken en zijn oren niet geloven. De boodschapper vertelde Eli dat Israël onder grote verliezen

was verslagen, en ook dat Hofni en Pinehas dood waren. Tot zover luisterde Eli gelaten, maar toen de boodschapper verder ging met 'en de ark van God is ons ontnomen', schrok Eli zo geweldig, dat hij letterlijk steil achteroversloeg, zijn nek brak en stierf. Veertig jaar was hij Rechter geweest. De vrouw van Pinehas kreeg, bij het horen van alles wat er was gebeurd, een vroeggeboorte. Terwijl zij stierf noemde ze haar zoon Ichabod, wat betekent: 'van eer beroofd'. Ter verklaring zei ze: 'Israël is van eer beroofd, want de ark van God is ons ontnomen'. Het maakte iedereen die hoorde dat de ark hen was ontnomen, keihard duidelijk dat de HEER niet meer met Israël was. En dat had hen moeten laten inzien, dat hun zonden zo veel en groot waren dat voor God de maat vol was, en dat zij zich moesten bekeren.